

“วิปาสคณาเคลื่อนจากความจริง”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วัชชัย กัมมสุทโธ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๓ เช้า

พระพุทธเจ้านี้ตรัสเรื่องวิปาส คำว่าวิปาสคือการคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ท่านได้แบ่งไว้เป็น ๓ หรือเป็น ๔ ที่แบ่งไว้เป็น ๓ ก็คือ สัญญาวิปาส หมายถึงที่คลาดเคลื่อนที่ไม่ตรงต่อความจริงนั่นเอง การที่เราเรียนรู้มา สัญญาทั้งหลาย การที่เราเรียนรู้มาทั้งหลาย ถ้าเรียนรู้มาผิดๆ มันก็จำมาผิดๆ เมื่อจำมาผิดๆ เมื่อรู้ขึ้นมา สัญญานี้ก็จะหมายถึงจิตรู้หรือจำขึ้นมาที่ผิด คำว่าผิดคือไม่ตรงต่อสัจธรรมคือความจริง เขาจึงเรียกสัญญาวิปาส จิตวิปาส รู้ผิดนะ เมื่อรู้สิ่งใดผิดขึ้นมามันก็คิดผิดนะ การเรียนรู้ การสอนทุกอย่าง สอนมาผิดๆ มันก็รู้มาผิด มันก็จำผิดๆ เมื่อจำออกมาผิดๆ มันก็มีความเห็นที่ผิดๆ เขาจึงเรียกว่าทัญญูวิปาส นี่เป็นวิปาส ๓ คือ สัญญาวิปาส จำหรือหมายถึงที่ไม่ตรงความจริง จิตวิปาส รู้ไม่ตรงตามความเป็นจริง อย่างในโลกนี้นี้ กระแสความเห็นทางโลก เห็นว่าของทุกอย่างนี้มีของกู เมื่อเราไปเรียนรู้ในโลก ก็รู้สึกว่ามันเป็นของกูเหมือนกัน อันนี้รู้ผิด เมื่อรู้ผิดมันก็จำผิด อันนี้เขาเรียกว่าจิตวิปาสกับสัญญาวิปาส แล้วมันจะมีความเห็นออกมา เห็นก็เห็นตามที่มีมันรู้ผิด มันเลยเป็นทัญญูวิปาส อันนี้เป็นวิปาส ๓ ทีนี้วิปาส ๔ คือ เห็นสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง เมื่อเห็นว่าสิ่งเหล่านั้นเที่ยงก็เลยสำคัญผิด เหมือนพกาพรหม อายุยืนยาวคิดว่าตัวเองเป็นอมตะ เที่ยงอันนี้ก็เห็นความเห็น ความวิปาสที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง หรือไม่ก็อยากให้สิ่งทั้งหลายคงที่ตลอด เมื่อแก่เมื่อเจ็บเมื่อตายก็รับไม่ได้ เพราะมันวิปาส เห็นสิ่งที่มันเป็นทุกข์ว่าสุข สิ่งทั้งหลายในโลกนี้ทนอยู่ไม่ได้ เกิดขึ้นแล้วดับไป เขาจึงเรียกว่าเป็นทุกข์ ไม่มีอะไรเป็นสุขแท้ เห็นสิ่งที่มีใจตัวตนว่าเป็นตัวตน เห็นสิ่งที่ไม่สวยงามว่าสวยงาม แม้แต่เราทาสีอาคาร เราประดับประดาอาคารหรือแต่งตัว มันก็เห็นสวยงาม โดยความที่นิยมกัน ถ้าเข้าไปใกล้ๆ ไล่สีทามันก็เป็นเม็ดๆๆ ถ้าขยายเข้าไป แม้แต่หน้าขาวหน้าเรียบ เอาแว่นขยายไปส่องดูมันก็มีรูขุมขนนะ มันไม่ได้สวยจริง ลอกเนื้อลอกหนังไปมันก็สกปรก อันนี้ก็เรียกว่าวิปาส เห็นสิ่งที่ไม่สวยงามว่าสวยงาม เหตุนี้วิปาสทั้ง ๓ หรือวิปาสทั้ง ๔ ย่นลงอยู่ตัวเดียว คำว่าวิปาสคือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงนั่นเอง คำว่าวิปาสก็คือย่นลงตัวเดียว คือมันคลาดเคลื่อนจากความจริงคือสัจธรรม

นั่นเอง เมื่อมันรู้ผิด มันจำผิด มันหมายผิด มันก็เห็นผิด เมื่อเห็นผิด มันก็พูดผิด ทำผิด ผิดไปตลอดสาย ทีนี้ถ้าพูดในสิ่งที่มันเห็นนะ มันก็จะแบ่งเป็น ๔ คือ เห็นผิดว่าสิ่งที่ไม่สวยงามว่าสวยงาม สิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง สิ่งที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข สิ่งที่มีใช้ตัวตนว่าเป็นตัวตน เหมือนขั้น ๕ รูปนามตั้งแต่ห้าจุดเท่านั้น มันมีใช้ตัวตน แต่เราไปสำคัญผิดเห็นผิดนั่นเอง ว่ามันเป็นตัวตน มันก็เลยวิปลาส เหตุอันวิปลาส ๑ วิปลาส ๔ ย่นลงเป็นข้อเดียวคือ การเห็นคลาดเคลื่อนจากความจริงคือสังขาร หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือโมหะ อวิชชานั้นเอง ๓ หรือ ๔ ย่นลงตัวเดียวคือโมหะอวิชชานั้นเอง การรู้ไม่จริง คำว่ารู้ไม่จริงคือรู้ไม่ตรงต่อสังขารคือความจริง เมื่อรู้ไม่ตรงต่อสังขารความจริง อันนั้นล่ะ เรียกว่าความหลง ความวิปลาสนั่นเอง ความมีอวิชชานั้นเอง เหตุอันการประพาศปฏิบัติธรรมนั้น ที่เราฝึกสติฝึกสมาธิก็เพื่อให้เป็นบาท เพื่อจะนำมาใช้ในการวิจัยรูปนามขั้น ๕ หรือภายในนี้ ให้เห็นแจ้งตามความเป็นจริงของรูปนามขั้น ๕ หรือภายในนี้ เมื่อเห็นแจ้งตามความเป็นจริงคือสังขารเกิดนั่นเอง ความหลงความวิปลาสย่อมไม่มี ที่เรามาประพาศปฏิบัติเพื่อจุดนี้ต่างหาก เหตุอันเมื่อเรารู้เช่นนี้แล้ว จงตั้งจิต ตั้งเป้าหมายแห่งงานนั้น แห่งการประพาศปฏิบัติกันเอง เพื่อหาสังขารคือความจริงที่มีอยู่ในภายในนี้ หาความจริงแล้วก็ให้ยอมรับความจริง เมื่อหาความจริง เห็นความจริง ยอมรับความจริง คำว่าวิปลาสก็ไม่มี คำว่าโมหะก็ไม่มี คำว่าอวิชชาก็ไม่มี ไม่ต้องไปลบ ไม่ต้องไปทำลาย ไม่ต้องไปล้างวิปลาสโมหะอวิชชา เพราะสังขารคือความจริงที่เห็นนั้นนะ เมื่อเห็นแล้วความวิปลาสความหลงอวิชชาก็ตั้งอยู่ไม่ได้ วิปลาสโมหะหรืออวิชชาตั้งอยู่ได้เพราะจิตดวงนั้นไม่เห็นความจริง ไม่รู้ความจริงของสิ่งนั้นๆ ตรงตามความเป็นจริงของเขา ความจริงของเขาก็คือ สิ่งทั้งหลายในโลกนี้เป็นสิ่งที่ไม่สวยงาม อันนี้พูดถึงวัตรธรรมภายนอก เมื่อพูดถึงรูปธรรมนามธรรม สิ่งทั้งหลายก็ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวตนของเรา เราต้องหาสังขารคือความจริงตรงนี้ให้เห็นแจ้ง เมื่อเห็นแจ้ง วิปลาสโมหะอวิชชาก็ตั้งอยู่ไม่ได้นั่นเอง เมื่อตั้งอยู่ไม่ได้ ความทุกข์ก็ย่อมเกิดไม่ได้ เพราะทุกข์นั้นเป็นผล เกิดจากเหตุ ตามสายปฏิจกสมุปบาทที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ อวิชชาทำให้เกิดสังขาร เมื่อเห็นผิดก็ทำให้เกิดผิด สังขารทำให้เกิดวิญญาณ เมื่อคิดผิดก็รู้ความคิดที่ผิด เป็นจิตวิปลาสเห็นใหม่ เมื่อวิญญาณเกิดก็เป็นเหตุให้เกิดนามรูป ไปทำในสิ่งที่ผิดๆนั่นเอง เมื่อนามรูปเกิดจึงเป็นเหตุให้เกิดสพายตนะคืออายตนะภายใน ๖ คือ ตาหูจมูกลิ้นกายใจ เมื่อสพายตนะเกิด

ย่อมเป็นเหตุให้เกิดผัสสะคือการสัมผัส อายตนะภายในสัมผัสกับอายตนะภายนอก คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ธรรมารมณ์ จึงเป็นเหตุให้เกิดเวทนา เวทนา ๓ สุขทุกข์เฉยๆ เมื่อไม่รู้เท่าทันเวทนา ๓ เมื่อทุกข์เวทนาเกิด ปฏิฆานุสัยตามนอนเนื่อง ความหงุดหงิด ความฟุ้งซ่านรำคาญใจตามนอนเนื่อง เมื่อสุขเวทนาเกิด ราคานุสัยตามนอนเนื่อง อยากได้ ชอบ เมื่ออุเบกขาเวทนาเกิด อวิชชานุสัยตามนอนเนื่อง เพราะสำคัญว่าเป็นของกู ตัวกูอยู่ เมื่อค้นหาเกิดจึงเป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทานคือความยึดมั่น ทะยานอยากมุ่งไป เพื่อจะเอา เอาแล้วมันก็ยึด เมื่อยึดมั่นก็ไปก่อภพก่อชาติ จึงเกิด โสกะปริเทวะทุกข์ในที่สุด อันนี้พูดตามแบบตามสาย เหตุนี้พูดโดยย่อ ทุกข์เกิดจากสมุทัยคืออวิชชาค้นหา นั่นเอง ค้นหาอวิชชาเกิดเพราะรู้ไม่จริงในเรื่องของรูปนามขันธ ๕ นั่นเอง ในสิ่งทั้งปวง นั่นเอง เหตุนี้เราต้องหาสังขรรหมหาความจริง ทำความจริงให้ปรากฏที่ใจเรา ทำสังขรรหมคือความจริงที่เขามีอยู่แล้ว เปิดรับสังขรรหมให้เข้าสู่ใจนั้น ใจนั้นก็จะมีแต่แสงสว่าง เหมือนห้อง เมื่อปิดมิดชิดหมด ความมืดย่อมปรากฏ เมื่อเปิดประตูหน้าต่าง เปิดม่าน เปิดอะไรออกหมด แสงสว่างส่องเข้าไปได้ ความมืดย่อมไม่มี เมื่อความมืดไม่มีก็เห็นหมด มีอะไรอยู่ข้างในนั้นนะ นั่นล่ะคือวิชชา แสงสว่างนั้นล่ะคือวิชชา จงทำแสงสว่างนั้นล่ะให้ปรากฏในใจ คือยอมรับสังขรรหมซึ่งมันมีอยู่แล้วนั่นเอง เมื่อเห็นสังขรรหมยอมรับสังขรรหม เมื่อเห็นถูก มันก็คิดถูก พุดถูก ทำถูก เมื่อเห็นผิด มันก็คิดผิด พุดผิด ทำผิด เหตุนี้กายกรรมวจีกรรมที่แสดงออกมา มันสื่อถึงมโนกรรม มโนกรรมนั้นเป็นสัมมาทิฏฐิหรือเป็นมิถิฏฐิ เป็นกุศลหรือเป็นอกุศลนะ เหตุนี้เมื่อพูดกระทำออกไป ผู้ที่เขามีปัญญาเขาจึงรู้ ว่าสิ่งที่ออกมานั้นมันมีอะไรเป็นเหตุ เมื่อเรายังไม่รู้แจ้ง ยังไม่เห็นจริง ยังไม่เข้าใจ ในเรื่องของกายใจรูปนาม ขันธ ๕ ในกระบวนการปฏิจสมุปบาท ในใจของเรานั้น ท่านจึงให้เป็นผู้โสดจัสสตา เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย คำว่าว่าง่ายสอนง่าย เมื่อบอกให้ไปประพฤติไปปฏิบัติอย่างไร ก็ไปทำเช่นนั้น แล้วก็ตั้งสติอ่อนจิตลงฟังด้วยเหตุด้วยผลนะ นั่นจึงเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่ายนั่นเอง เมื่อว่าง่ายสอนง่าย ธรรมที่ท่านแสดงออกไปจึงเข้าถึงใจได้ง่าย จึงไปขบคิดไปพิจารณาว่าจริงไหม เมื่อจริงก็ไปประพฤติปฏิบัติ เมื่อประพฤติปฏิบัติผลย่อมออกมาให้ปรากฏนั่นเอง เมื่อผลออกมาให้ปรากฏ ศรัทธาความเชื่อมั่นทั้งในตนเองที่ได้เห็นเหตุผลแล้วก็เต็มเปี่ยม ศรัทธาความเชื่อมั่นต่อผู้พูดผู้แนะนำก็เต็มเปี่ยม เพราะสิ่งที่ท่านพูดมันเป็นความจริง สิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติมันก็เห็นจริง เมื่อเห็นจริงเป็นความจริง ศรัทธานั้นจึงเกิดตั้งมั่น เมื่อศรัทธานั้นตั้งมั่น จึง

เป็นพละเป็นกำลังให้วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญาหมุนต่อไปอีก จนพละนั้นมีกำลัง ศรัทธา
วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ก่อเกิดมีกำลังเป็นพละ ๕ พละ ๕ ศรัทธาเป็นกำลัง วิริยะเป็น
กำลัง สติเป็นกำลัง สมาธิเป็นกำลัง ปัญญาเป็นกำลังของจิตนั่นเอง เหมือนบุคคลหนึ่ง
ที่แข็งแรงจะยกปูลูหรือทำงานหนักได้สบายมาก อีกคนหนึ่งผอมโซ จะยกจะทำอะไร
น้ำหนักตนเองก็น้อยกว่าวัตถุนั้นด้วย ก็ยกไม่ขึ้นนะ ฉะนั้นจิตนั้นเมื่อพละ ๕ เป็นกำลัง
ก็สามารถจะทำกิจ ทำงานนั้นในใจได้ด้วยความง่ายความสะดวกนั่นเอง เมื่อพละ ๕
เป็นกำลัง เป็นกำลังมหาศาลจึงเป็นอินทรีย์ สัทธินทรีย์ ศรัทธาเป็นใหญ่ในหน้าที่ ไม่มี
อะไรจะไปลบศรัทธานั้นได้ วิริยอินทรีย์ ความเพียรเป็นใหญ่ในหน้าที่ สตินทรีย์ สติเป็น
ใหญ่ในหน้าที่ สมาธินทรีย์ สมาธิเป็นใหญ่ในหน้าที่ ปัญญินทรีย์ ปัญญาเป็นใหญ่ใน
หน้าที่ ไม่มีอะไรจะขวางอินทรีย์ ๕ นี้ได้ จึงเข้าสู่มรรคองค์ ๘ เข้าสู่โพชฌงค์ ๗ นั่นเอง
เหตุนี้เราต้องค้นหาสัจธรรมคือความจริงให้เจอ แล้วก็หัดยอมรับสัจธรรม การ
ประพฤติปฏิบัติทุกอริยาบถ ไม่ว่าจะฟัง เมื่อมีสติตั้งสติฟัง นั้นเป็นการประพฤติปฏิบัติ
ไม่ว่าจะดู ตั้งสติดู นั้นเป็นการประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะหายใจเข้าออกดมกลิ่น ตั้งสติ
ดม นั้นเป็นการประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะกินเคี้ยวรส ตั้งสติดูรสนั้น นั้นเป็นการ
ประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะสัมผัส จะเดิน จะเหิน จะคู่ จะเหยียด มีสติรอบรู้อยู่ตรงนั้น
นั้นเป็นการประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะคิดนึกในกิจการในสิ่งใด มีสติรอบคอบเห็นแจ้ง
ในความคิด นั้นเป็นการประพฤติปฏิบัติ เมื่อมีสติรอบในอายตนะทั้ง ๖ ย่อมเห็นเหตุ
เห็นผลที่เกิดขึ้นในอายตนะ ๖ นั่นเอง เมื่อเห็นเหตุเห็นผลตรงนั้น นั่นคือปัญญาเกิด
นั่นเอง เห็นสัจธรรม เมื่อเห็นสัจธรรม แสงสว่างย่อมเกิดในใจนั่นเอง ความมืด ความ
วิปลาด ความหลงย่อมไม่มี ณ จุดนั้นนั่นเอง เหตุนี้การฟังทุกอย่างให้ฟังเอาประโยชน์
ฟังด้วยสติ สิ่งใดผิดพลาดไป เราก็ต้องยอมรับความจริงว่ามันผิดพลาด เมื่อยอมรับ
ความจริงว่ามันผิดพลาด โดยสมมติตรงนั้น ความดื้อนย่อมไม่มี แล้วก็ฟังต่อไปว่า
สิ่งที่ท่านพูดท่านแสดง เหตุผลอรรถธรรมอยู่ตรงไหน จึงได้ประโยชน์ เมื่อเราไม่
ยอมรับความจริง เวลาผิดพลาดขึ้นมา แนะนำตักเตือนเพื่ออะไร เพื่อให้เห็น เพื่อให้
แก้ไข แต่เราไม่ยอมรับ เอาตัวเข้าไป ก็คือความหลงนั่นเอง ก็คือวิปลาดนั่นเอง จึงไม่
ยอม เมื่อไม่ยอม ความขัดข้องขัดเคืองย่อมเกิด เพราะเราไม่เห็นความจริง ว่าผิดพลาด
มันก็ผิดพลาดแล้ว มันเป็นความจริงโดยสมมติตรงนั้น เราก็ยอมรับความจริงตรงนั้น
มันจะไม่ดื้อนแล้ว หรือถ้าเราละเอียดขึ้นไปกว่านั้นอีก แม้แต่ความรู้ แม้แต่สัญญา ก็

ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เราอีกล่ะ มันผิดไปแล้วก็ยอมรับว่ามันผิด แล้วมันก็ไม่มีแล้วใน ปัจจุบัน เมื่อสิ่งที่พูดมาก็คือเสียงกระทบหู สัญญาหมายให้จิตรู้เฉยๆ เมื่อรู้แล้วก็ยอมรับ อีก ความรู้ก็ไม่ใช่ของเรา ความเห็นก็ไม่ใช่ของเรา ความจำก็ไม่ใช่ของเรา จึงละ วิปัสสนา ๓ นั้นเอง จึงฟังเพื่อเอาประโยชน์ สิ่งใดเป็นไปเพื่อจะได้นำไปแก้ไข เพื่อจะ เป็นคติเตือนสติในการเดินไปข้างหน้า ก็จะได้นำไปใช้ ก็เลยมีแต่ประโยชน์ อันนี้ให้ เข้าใจให้ถูกต้อง เหตุการณ์ประพาศปฏิบัติเพื่อหาสัจธรรมนั่นเอง แล้วต้องยอมรับสัจ ธรรม ผู้ใดไม่ยอมรับสัจธรรม ผู้นั้นมีแต่แก้ตัว ไม่แก้ไข ผู้ใดยอมรับสัจธรรม ผู้นั้นมี แต่แก้ไข ไม่แก้ตัว เพราะตัวมันไม่มี จะไปแก้มันทำไมมันไม่มีตัว เหมือนปม เหมือน เชือก เมื่อไม่มีปมจะไปแก้ปมทำไม ที่มันมีปมจึงไปแก้ปมไขไหม มันมีตัวจึงไปแก้ตัว ไขไหม ถ้ามันไม่มีตัวจะไปแก้ตัวไหม ก็พูดไปตามเนื้อฝ้านั่นเอง ผิดก็ว่าผิด ถูกก็ว่าถูก เพราะมันเรื่องของสมมติ เรื่องของผิดเรื่องของถูก ก็พูดไปตามผิดตามถูก ยอมรับความ จริงตรงนั้น ก็เลยใจนั้นเป็นกลาง ถ้าไม่ยอมรับความจริงมันก็เลยเป็นอคติ ไม่ไปตาม เนื้อผ้าก็เลยเป็นอคติ คนขายเนื้อผ้าพยายามขายได้ราคาก็บอกว่าผ้าจันดี คนซื้ออยาก ซื้อถูก แม้แต่ผ้าเนื้อดีก็บอกว่าเนื้อหยาบเพื่อจะกดราคาลง นั่นคืออคติมิใช่หรือ ถ้าพูด ตรงตามความเป็นจริง เนื้อผ้าเนื้อหยาบก็ว่าเนื้อหยาบ เนื้อละเอียดก็ว่าเนื้อละเอียด เนื้อดีก็ บอกเนื้อดี นั่นละคือความเป็นกลาง ไม่มีอคตินั่นเอง เหตุการณ์พระพุทธเจ้าแสดงธรรม ครั้งแรก ส่วนสุด ๒ อันบรรพชิตไม่ควรเสพ คือท่านไม่ให้ไปช้ายไปขวานั้นเอง ให้ เดินมัชฌิมาปฏิบัติคือทางสายกลาง คือมรรคองค์ ๘ มรรคองค์ ๘ ขึ้นต้นด้วย สัมมาทิฐิ คือความเห็นที่ถูกต้องที่ตรงต่อสัจธรรมนั่นเอง เหตุการณ์ถ้าเราทำความเข้าใจ ให้ ถูกต้อง ให้ตรงต่อสัจธรรมที่มีอยู่ในโลก ก็เราก้เดินมรรคคือสัมมาทิฐินั่นเอง อันนี้ให้ เข้าใจ ให้เข้าใจให้ถูกต้อง เหตุการณ์สิ่งใดที่ขึ้นมาในใจ ไม่ว่าจะรู้เห็นสิ่งใด ความรู้ ความเห็นเหล่านั้นเกิดขึ้นแล้วดับไป เป็นสิ่งสมมติหมด ไม่ควรยึดมั่น ไม่ควรถือมั่นว่า นั้นเป็นของเรา ว่าเป็นเรา ว่าเป็นตัวตนของเรา นี่เป็นอนุศาสนียะคำสอนของ พระพุทธเจ้า เราผู้ประพาศปฏิบัติต้องเดินตามรอยเบื้องยุคลบาทของพระศาสดานั้นเอง การเดินตามรอยเบื้องยุคลบาทพระศาสดา คือการนำคำสอนของพระองค์มาประพาศ ปฏิบัติ ให้เห็นแจ้งสัจธรรมในใจเรานั้นเอง การแนะนำก็ขอยุติแต่เพียงเท่านี้.